

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 09. 05. 2013
Čj. 203/2013-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. ml. K. K.,– stížnost pro porušení zákona

Příloha: spis PČR III. OOK SKPV Olomouc, č. j. KRPM-13609/TČ-2010-140574-208

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám v neprospěch obviněného mladistvého K.K

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 24. 7. 2012, č. j. 4 ZT 16/2011-142.

Usnesení nabylo právní moci dne 24.7.2012.

Stížností pro porušení zákona je napadáno výše citované usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci, protože jeho výrokem byl porušen zákon v neprospěch původního obhájce obv. ml. K. K., ThMgr. JUDr. M. Z., v ustanovení § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. a) a § 151 odst. 2 tr. řádu v návaznosti na § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení (dále jen advokátní tarif) a ve prospěch obv. ml. K. K. v ustanovení § 152 odst. 1 písm. b) tr. řádu.

Napadeným usnesením rozhodl státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci tak, že dle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu zamítl jako nepřípustnou stížnost advokáta ThMgr. JUDr. M. Z. ze dne 1. 7. 2012, kterou podal proti usnesení PČR III. OOK SKPV Olomouc č. j. KRPM-13609-195/TČ-2010-140574-205 ze dne 21. 6. 2012, jímž mu

byla podle § 151 odst. 3 tr. řádu v trestní věci obv. ml. K. K., přiznána jako odměna a náhrada hotových výdajů za jeho obhajobu pouze částka 1.749,- Kč a ve zbytku byl jím požadovaný nárok v celkové výši 10.307,- Kč zamítnut.

Advokát ThMgr. JUDr. M. Z. byl obv. ml. K. K. ustanoven obhájcem z důvodu nutné obhajoby dle § 42 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., v platném znění, opatřením soudce Okresního soudu v Děčíně ze dne 25. 5. 2010, sp. zn. 0Ntm 643/2010, a to v trestní věci vedené u PČR I. OOK SKPV Děčín pod sp. zn. KRPU-5418/TČ-2010-040271, kde byl mladistvý stíhán pro provinění maření úkonu úředního rozhodnutí dle § 337 odst. 1 písm. i) TrZ. Příslušné usnesení o zahájení trestního stíhání mladistvého bylo obhájci doručeno do vlastních rukou dne 3. 6. 2010. Následně bylo unesením ze dne 9. 9. 2010 postupem dle § 160 odst. 1, 5 tr. řádu zahájeno trestní stíhání mladistvého i jako obviněného ze spáchání provinění vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) TrZ. Toto usnesení bylo obhájci doručeno dne 13. 9. 2010. Obě usnesení byla mladistvému K. K. doručena do vlastních rukou až dne 25. 2. 2012, kdy již byl umístěn ve vazbě ve Vazební věznici v Olomouci.

Ještě předtím, než bylo vydáno státním zástupcem Okresního státního zastupitelství v Olomouci napadené usnesení ze dne 24. 7. 2012, bylo ohledně odměny a náhrady hotových výdajů ustanoveného obhájce ThMgr. JUDr. M. Z. vydáno, jak policejním orgánem, tak dozorovým státním zástupcem, několik dalších rozhodnutí. Ze spisového materiálu vyplývá, že ThMgr. JUDr. Z. zaslal policejnímu orgánu dne 17. 8. 2011 vyúčtování nákladů obhajoby v předmětné věci. Vyúčtování mu bylo připisem vráceno s tím, že mu nebudou proplaceny náklady spojené s návštěvou klienta ve Vazební věznici v Olomouci dne 7. 4. 2011, ale bude mu zapláceno pouze převzetí a příprava obhajoby, neboť měl být Okresním soudem v Děčíně vyrozuměn o změně klientova advokátního zastoupení. S touto argumentací se však obhájce neztotožnil a dne 27. 2. 2012 opakovaně vyúčtoval advokátní služby v celkové částce 10.307,- Kč. Tato částka mu byla usnesením PČR III. OOK SKPV Olomouc ze dne 2. 3. 2012 v plné výši přiznána. Předmětné usnesení však bylo postupem podle § 149 odst. 1 tr. řádu zrušeno usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 15. 3. 2012 č. j. 4 ZT 16/2011-127, a podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu bylo policejnímu orgánu uloženo, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Státní zástupce tak rozhodl na základě podání zákonné zástupkyně obviněného mladistvého Š. K., které vyhodnotil jako stížnost. Následně, usnesením ze dne 29. 3. 2012, přiznal policejní orgán obhájci ThMgr. JUDr. Z. na odměně a náhradě hotových výdajů pouze částku 1.350,- Kč, a to za jeden úkon právní služby - přípravu a převzetí obhajoby (1.050,- Kč) a za jeden režijní paušál (300,- Kč). Proti tomuto usnesení si obhájce opět podal stížnost a stejně tak i zákonná zástupkyně mladistvého, Š. K.. Ke stížnosti ThMgr. JUDr. Z. pak státní zástupce usnesením ze dne 18. 4. 2012 napadené usnesení policejního orgánu dle § 149 odst. 1 tr. řádu zrušil a podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu policejnímu orgánu uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Dalším usnesením ze dne 14. 5. 2012 pak policejní orgán přiznal obhájci za poskytnutí právních služeb celkem částku ve výši 1.650,- Kč, a to za jeden úkon právní služby (1.350,- Kč) a jeden režijní paušál (300,- Kč). Proti tomuto usnesení si obhájce podal opět stížnost, kterou mu však státní zástupce usnesením ze dne 8. 6. 2012 postupem dle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu zamítl jako nepřijatelnou, když předtím tímž usnesením, ve výroku pod bodem 1) rozhodl tak, že se podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. řádu toto usnesení policejního orgánu ruší. Následně pak policejní orgán usnesením ze dne 21. 6. 2012 přiznal ThMgr. JUDr. Z. na odměně a náhradě hotových výdajů celkem částku ve výši 1.749,- Kč, a to za jeden úkon právní služby v hodnotě 2.300,- Kč snížený o 10 % a následně snížený na 70 % sazby z důvodu

neuskutečněné porady s klientem, a za jeden režijní paušál (300,- Kč). Z odůvodnění tohoto rozhodnutí je mj. zřejmé, že policejní orgán sice přiznal, že v rámci obhajoby svého klienta

obhájce učinil jeden úkon právní služby, oceňovaný podle tehdy platného znění advokátního tarifu na částku 2.070,- Kč, ale tuto částku z důvodu (podle jeho mínění) neuskutečněné první porady s klientem, pokrátil o 30%. Proti tomuto usnesení si obhájce podal dne 1. 7. 2012 další stížnost, kterou předal k poštovní přepravě dne 2. 7. 2012 a adresoval ji příslušnému policejnímu orgánu. Poté již následovalo vydání usnesení státního zástupce ze dne 24.7.2012. Ve výroku tohoto usnesení je uvedeno, že se podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu stížnost ThMgr. JUDr. M. Z. ze dne 1. 7. 2012 proti usnesení PČR, SKPV Olomouc ze dne 21. 6. 2012 zamítá, neboť není přípustná. V jeho odůvodnění je však mimo jiné uváděno, že stížnost byla podána včas a oprávněnou osobou a dále je v něm podrobně rozvedeno, proč je státní zástupce rozhodující o stížnosti přesvědčen, že policejní orgán provedl výpočet odměny a náhrady hotových výdajů ustanovenému obhájci, v celkové výši 1.749,-Kč, správně. O důvodech nepřijatelnosti stížnosti není v odůvodnění usnesení zmínka.

Jak již bylo výše uvedeno, ThMgr. JUDr. Z. byl ustanoven ml. K. K. ve věci PČR SKPV I. OOK Děčín opatřením Okresního soudu v Děčíně dne 25. 5. 2010. V té době však byl mladistvý na útěku z Výchovného ústavu v Děčíně, a to již od 18. 11. 2009, kdy se nevrátil z dovolenky. Ve výchovném ústavu byl mladistvý umístěn na základě soudem uložené ochranné výchovy. Dne 7. 2. 2011 byl K. K. zadržen jako podezřelý ze spáchání zločinu loupeže dle § 173 odst. 1 TrZ. Tato věc byla šetřena PČR III. OOK SKPV Olomouc pod sp. zn. KRPM-13609/TČ-2010-140574-208 a na základě usnesení policejního orgánu ze dne 7. 2. 2011 bylo zahájeno jeho trestní stíhání jako obviněného z dvojnásobného provinění loupeže dle § 173 odst. 1 TrZ. Opatřením ze dne 7. 2. 2011 byla mladistvému ustanovena Okresním soudem v Olomouci jako obhájkyň Mgr. K. Č.. Dne 8. 2. 2011 však byla obviněnému zvolena na plnou moc jako obhájkyň JUDr. J. X., AK O., sídlem ... Proto dne 10. 2. 2011 Okresní soud v Olomouci zrušil ustanovení Mgr. K. Č. ze dne 7. 2. 2011. Usnesením ze dne 9. 2. 2011, pod sp. zn. 0 Ntm 501/2011, byl obviněný mladistvý K. K. vzat v této věci do vazby. Usnesením ze dne 28. 2. 2011 byly postupem dle § 23 odst. 3 tr. řádu *per analogiam*, s odkazem na ustanovení § 20 odst. 1 tr. řádu, policejním orgánem PČR III. OOK SKPV Olomouc spojeny trestní věci vedené u tohoto policejního útvaru pod sp. zn. KRPM-13609/TČ-2010-140574-208 a u PČR SKPV I. OOK Děčín pod sp. zn. KRPU-5418/TČ-2010-040271 s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. KRPM-13609/TČ-2010-140574-208 u SKPV v Olomouci. Toto usnesení bylo ThMgr. JUDr. Z. doručeno do vlastních rukou dne 2. 3. 2011. V jeho odůvodnění však neexistuje ani zmínka o tom, zda, a případně jakého, zvoleného či ustanoveného, obhájce, má obviněný mladistvý ve věci vedené u PČR SKPV Olomouc. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 8. 3. 2011. Ze spisu dále vyplývá, že policejní orgán SKPV Olomouc požádal opatřením ze dne 21. 3. 2013 Okresní soud v Děčíně o zrušení ustanoveného obhájce. Tato jeho žádost je založena na č. 1. 240 spisu, na což reagoval soudce Okresního soudu v Děčíně sdělením, že vzhledem, k tomu, že byla udělena plná moc jinému obhájci, zaniká ustanovení obhájce ustanoveného soudem a není důvod ustanovení rušit. Ve vyšetřovacím spise je také založena mailová odpověď soudkyně Okresního soudu v Děčíně ze dne 18. 4. 2011, adresovaná ThMgr. JUDr. Z., ve které reaguje na jím podanou zprávu ze dne 11. 4. 2011 o tom, že s ním jeho klient odmítl komunikovat a sdělil mu, že si zvolil novou obhájkyň. Soudkyně mj. uvádí, že ustanovení ThMgr. JUDr. Z. jakožto obhájce obviněného mladistvého K., zaniklo právní mocí usnesení o spojení věcí, které je zmíněno shora (soudkyně uvádí datum právní moci usnesení dne 15. 3. 2011, ačkoliv na usnesení samotném je vyznačena právní moc dnem 8. 3. 2011). Podle soudkyně jeho ustanovení obhájcem tedy nebylo nutno rušit, protože zaniklo, o čemž měl být vyrozuměn policií ČR.

Podle § 37 odst. 2 tr. řádu si může obviněný místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného. Oznámi-li změnu obhájce tak, aby obhájce mohl být o úkonu vyrozuměn v zákonem stanovené lhůtě, orgán činný v trestním řízení ode dne doručení takového oznámení vyrozumívá nově zvoleného obhájce. V opačném případě je obhájce předtím ustanovený nebo zvolený, pokud není z obhajování vyloučen, povinen obhajobu vykonávat do doby, než ji osobně převezme později zvolený obhájce.

Podle § 38 odst.1 tr. řádu, jestliže obviněný nemá obhájce v případě, kdy ho musí mít (§ 36 a § 36a), určí se mu lhůta ke zvolení obhájce. Pokud v této lhůtě nebude obhájce zvolen, bude mu obhájce na dobu, po kterou trvají důvody nutné obhajoby, neprodleně ustanoven.

Podle § 39 odst. 1 tr. řádu obhájce ustanoví a pominou-li důvody nutné obhajoby, ustanovení zruší předseda senátu a v přípravném řízení soudce. Podle odstavce 4, dojde-li ke spojení věcí ke společnému projednání a rozhodnutí a obviněnému byl v každé z těchto věcí ustanoven obhájce, předseda senátu a v přípravném řízení soudce zruší ustanovení těch obhájců, kteří byli ustanoveni později. Došlo-li k ustanovení obhájců současně, zruší ustanovení těch obhájců, kteří byli ustanoveni v řízení o méně závažném trestném činu.

Podle § 147 odst. 1 tr. řádu při rozhodování o stížnosti přezkoumává nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost a řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu nadřízený orgán zamítne stížnost není-li přípustná, podle písm. c) téhož ustanovení ji zamítne není-li důvodná.

Podle § 151 odst. 2 věta první tr. řádu má obhájce, který byl obviněnému ustanoven, vůči státu nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu.

Podle § 152 odst. 1 písm. b) tr. řádu byl-li obviněný pravomocně uznán vinným, je povinen nahradit státu odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci státem, pokud nemá nárok na obhajobu bezplatnou.

Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, mimosmluvní odměna náleží mimo jiné za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem.

Podle § 12a odst. 1 advokátního tarifu sazby mimosmluvní odměny podle § 7 za úkony právních služeb ustanoveného obhájce v trestním řízení se v soudnictví ve věcech mládeže snižují o 20%.

Na problematiku věci lze vztáhnout i několik rozhodnutí soudů, kdy namátkou lze ke způsobu účtování úkonu právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu zmínit například rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. Tz 4/2006, usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 5. 2010, sp. zn. 9To 219/2010 a usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 17Co 169/2012. Ve znělkách všech těchto rozhodnutí je s drobnými modifikacemi konstatováno, že úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu tj. první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem, se považuje za jeden úkon a obhájci náleží odměna v plné výši, bez ohledu na to, že neprovedl první poradou s klientem.

Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci se shora citovanými ustanoveními trestního řádu a advokátního tarifu důsledně neřídil. V daném případě lze totiž návštěvu obhájce u mladistvého obv. ml. K., umístěného ve vazební věznici, považovat za první poradou s klientem, přičemž krácení tarifní hodnoty za úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu na 70% jeho sazby, snížené již aplikací § 12a odst. 2 advokátního tarifu, nemá žádnou zákonnou oporu ani v trestním řádu ani v advokátním tarifu. Ustanovený obhájce mladistvého ThMgr. JUDr. Z. byl skutečně oprávněn účtovat i jízdné k úkonu dne 7. 4. 2011 do Vazební věznice v Olomouci, kde byl v té době umístěn ml. K. a ztrátu času za tuto jízdu, protože mu nelze klást k tíži, že nebyl žádným orgánem činným v trestním řízení uvědomen o tom, že ve spojené věci, v níž provádělo vyšetřování PČR III. OOK SKPV Olomouc, byl obviněnému, po jeho ustanovení, zvolen oprávněnou osobou obhájce jiný. Tyto skutečnosti nejsou zřejmé z usnesení policejního orgánu ze dne 28. 2. 2011 o spojení věcí a obhájce se mohl oprávněně domnívat, že i ve věci vedené u PČR III. OOK SKPV Olomouc, byl obviněnému mladistvému obhájce ustanoven soudem, když se tak stalo i ve věci, v níž jako obhájce figuroval sám. Za této situace by pak bylo zapotřebí aplikovat ustanovení § 39 odst. 4 tr. řádu, podle kterého by ThMgr. JUDr. Z. zůstal ustanoveným obhájcem, a to v celé spojené věci. Znění tohoto zákonného ustanovení navíc vylučuje správnost tvrzení soudkyně Okresního soudu v Děčíně ohledně zániku ustanovení ThMgr. JUDr. Z. jako obhájce ml. K. dni právní moci usnesení o spojení věcí. Pokud by tomu tak bylo, pak by totiž citované ustanovení trestního řádu zcela pozbylo významu. Vzhledem k tomu, že v daném případě vzniklou situaci trestní řád žádným způsobem neřeší, nabízelo se analogicky postupovat právě podle zmíněného § 39 odst. 4 tr. řádu. Soudce příslušného soudu tedy správně měl opatřením zrušit ustanovení ThMgr. JUDr. Z. obhájcem a jednoznačně určit, že ve spojené věci bude nadále činný zvolený obhájce a toto opatření zaslat ustanovenému obhájci, aby se o zrušení ustanovení dozvěděl. Proto nelze sankcionovat ustanoveného obhájce tím, že mu nebudou přiznány náhrady za poskytnutí právních služeb za situace, kdy postupoval zcela v intencích ustanovení § 37 odst. 2 tr. řádu a vykonával obhajobu svého klienta až do doby, než se dozvěděl, že ji převzal později zvolený obhájce. O této skutečnosti se však prokazatelně dozvěděl až od klienta při jeho návštěvě ve vazební věznici dne 7. 4. 2011. Koneckonců i věznice byla přesvědčena, že ThMgr. JUDr. Z. je řádně ustanoveným obhájcem obv. ml. K. a návštěvu mu umožnila. Závěrem třeba dodat, že napadené usnesení státního zástupce je nezákonné i proto, že jeho výrok nekoresponduje s obsahem jeho odůvodnění, když byl nesprávně zvolen důvod, pro který byla stížnost obhájce zamítnuta. Z odůvodnění usnesení je totiž zřejmé, že se státní zástupce neztotožňuje s argumenty stěžovatele a zastává názor, že stížností napadené usnesení policejního orgánu je zákonné. Podanou stížnost však nezamítl jako nedůvodnou podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu, ale jako nepřipustnou podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu. Správně tak měl státní zástupce stížnosti zcela vyhovět, stížností napadené usnesení postupem dle § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu zrušit a sám ve věci rozhodnout tak, že měl obhájci ThMgr. JUDr. Z. přiznat odměnu a náhradu hotových výdajů v jím požadované částce ve výši 10.307,- Kč. Porušen zákon byl i v řízení předcházejícímu vydání usnesení, a to tím, jak rozhodl dozorový státní zástupce o stížnosti ThMgr. JUDr. Z. ze dne 22. 5. 2012, když ji usnesením ze dne 8. 6. 2012 dle § 148 odst. 1 písm. a) tr. řádu zamítl jako nepřipustnou, avšak ve výroku pod bodem 1) současně rozhodl tak, že se podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. řádu usnesení policejního orgánu ruší. Tento postup rovněž nemá oporu v trestním řádu.

Popsaný případ je významným i pro posouzení otázky pro posouzení otázky okamžiku zániku oprávnění ustanoveného obhájce při spojení věcí ke společnému řízení a s tím

souvisejícím nárokem původního obhájce (jehož nahradil advokát na plnou moc), na odměnu a náhradu hotových výdajů za konkrétní úkony právní služby, když jde o otázku soudy neřešenou, ačkoli taková situace se v praxi může běžně vyskytnout.

Stížnost pro porušení zákona je směřována v neprospěch obviněného proto, že v případě, že by došlo ke kasaci napadeného usnesení státního zástupce a advokátovi ThMgr. JUDr. Z. by následně byla přiznána vyšší odměna než původní, podle § 152 odst. 1 písm. b) tr. řádu by pak byl obv. ml. K. v případě, že by byl pravomocně odsouzen, povinen nahradit státu tuto vyšší odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci, což by nebylo v jeho prospěch. Proto podaná stížnost pro porušení zákona může vést toliko k tzv. akademickému výroku Nejvyššího soudu, bez jakéhokoliv kasačního dopadu na stížností napadené usnesení.

S odkazem na shora uvedené nutno konstatovat, že státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci se svým rozhodnutím dostal mimo mantinely shora uvedených ustanovení hmotného i procesního práva trestního a porušil tím zákon ve prospěch obv. ml. K. K. a v neprospěch jeho dřívějšího obhájce ThMgr. JUDr. M. Z., proto navrhuji, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 24.7.2012, č. j. 4 ZT 16/2011-142, byl porušen zákon v neprospěch původního obhájce obv. ml. K. K., ThMgr. JUDr. M. Z., v ustanovení § 148 odst. 1 písm. a) a § 151 odst. 2 tr. řádu v návaznosti na § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, a v řízení které vydání rozhodnutí předcházelo v ustanovení § 147 odst. 1 tr. řádu, a ve prospěch obv. ml. K. K. v ustanovení § 152 odst. 1 písm. b) tr. řádu.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 27/2013](#)